

3. Кузьмен О. В. Соціологія громадської думки / О. В. Кузьмен. – Новосибірськ, 1996. – 34 с.
4. Кургінян С. Е. «Сьомий сценарій» / С. Е. Кургінян. – М., 1992. – Ч. 2. – С. 141.
5. Мерілл Д. Бесіди про мас-медіа / Д. Мерілл. – М. : Вагриус, 1997. – С. 155.
6. Соловйов А. В. Політологія. Політична теорія, політичні технології : підручник для студентів вузів / А. В. Соловйов. – М. : Аспект Прес, 2000. – 559 с.
7. Солодухін Ю. Н. Засоби масової інформації є «четвертою владою»? / Ю. Н. Солодухін // ЗМІ в політичних технологіях. – М. : Енігма, 1995. – 15 с.

Маціпура А. О.,

студент,

Вінницький державний педагогічний
університет імені Михайла Коцюбинського

ЖАНРОВА ПАЛІТРА СУЧАСНОГО СПОРТИВНОГО ЖУРНАЛІСТА

Визначальними ознаками для будь-якої журналістської спеціалізації є жанрово-стильові особливості текстів. Універсальним і провідним жанром в арсеналі сучасного спортивного журналіста залишається репортаж. У наукових розвідках репортаж аналізують насамперед як оперативний інформаційний жанр, у якому яскраво розповідається про спортивну подію (ситуацію чи явище), очевидцем якої став журналіст-репортер [2].

Варто зазначити, що увага дослідників концентрується переважно на внутрішніх характеристиках репортажу. Серед них – динамічність, оперативність, документальність, об'єктивність відображення, емоційність та яскравість. Незважаючи на це, вчені лише опосередковано виділяють типи репортажу, виокремлюючи репортажі за тематикою факту, за теоретичною спрямованістю, підходом до розв'язання теми й формою літературного викладу, репортажі-застереження, репортажі-розслідування, спецрепортажі тощо.

Наразі цей жанр перебуває дещо у кризовому становищі. Одна з причин – відсутність фінансової можливості відряджати на місце події спеціального кореспондента. Тому-то журналісти вдаються до так званого кімнатного репортажу. Втрачена гострота подієвої основи репортажу компенсується тільки обдумуванням подій, компетентним коментарем [3, 112].

Ще одна причина занепаду репортажу – низький рівень журналістської майстерності, коли написаний матеріал повинен відповідати усім вимогам жанру. Це помітно у регіональній пресі, коли фінанси для оплати відрядження не потрібні, адже фактично усі події відбуваються переважно в населеному пункті, де знаходиться редакція. Внаслідок цього на перший план виходить констатація фактів.

Відтак нині на шпальтах українських друкованих ЗМІ частіше зустрічаємо жанр звіту. Його характерною рисою є значна деталізація повідомлюваного та точність відтворення. При цьому традиційно звіт, щоб надрукувати у щоденній газеті, здається журналістом в редакцію через кілька хвилин після фінального свистка. Відповідно часу на створення матеріалу вкрай мало, особливо якщо фінал змагання непередбачуваний, що в спорті трапляється часто. Детальний або короткий хронологічний звіт в чистому «дистильованому» вигляді просто зайвий. Тому звіт все більше набуває рис репортажності або виходить за рамки тільки інформаційного жанру, стає ближчим до аналітичних жанрів за рахунок уведення в матеріал оціночних елементів, узагальнень, прогнозів, що ще більше ускладнює процес його створення. Тенденція в написанні звітів на сторінках регіональної преси в основному простежується у висвітленні футбольної та баскетбольної тематики (наприклад, вінницькі часописи «20 хвилин», «Вінниччина», «PIA», «Місто»).

До жанру замітки українські ЗМІ звертаються теж досить часто. Особливо це стосується ЗМІ змішаного типу, де спортивну тематику виділяють тільки окремою рубрикою. Таким чином значну кількість подій, що відбувались протягом тижня чи дня (якщо йдеться про щоденну газету), не можна вмістити у межі репортажу чи звіту, а подати у формі коротких інформаційних повідомлень. За змістовим наповненням замітка – факт, поданий деталізовано.

Легко вирішити проблему браку місця на шпальті тижневика можна завдяки статистиці, яка є невід'ємним елементом будь-якої спортивної сторінки. Утім, досить часто журналісти чи редактори занадто сильно захоплюються цією формою подачі інформації, а тому спортивна сторінка стає схожою на соціологічне дослідження.

Універсальним жанром для спортивних кореспондентів є інтерв'ю, в який розкриваються різні грані особистості тренера, спортсмена, вболівальника. У спортивній журналістиці залежно від мети інтерв'ю бувають: інтерв'ю-передмова (його вихід передуює спортивній події; воно містить інформацію про місце прове-

дення змагань, учасників); інтерв'ю-післямова (дає можливість читачам дізнатись про перебіг змагань із вуст безпосередніх учасників); інтерв'ю-портрет (розмова зі спортсменом чи тренером, в якому розкриваються основні віхи його спортивного та життєвого шляху, характер, звички); флеш-інтерв'ю (коментарі учасників змагань одразу після події).

Найбільш повно і глибоко проаналізувати значущі, масштабні явища і процеси у світі спорту, виявити причинно-наслідкові зв'язки між ними, зробити узагальнені та аргументовані висновки, спрогнозувати варіанти розвитку ситуації дозволяє аналітичний жанр – стаття. Звичайно, він частіше зустрічається в журналах і тижневиках, рідше – в газетах, хоча б з тієї причини, що видання журнального типу більше підходить для розміщення об'ємних публікацій, що вимагають вдумливого осмислення й аналізу, а не оперативного відгуку. Однак і на газетних сторінках статтю теж можна зустріти, адже вона дає змогу глибоко розкрити різні аспекти подій, що відбуваються у світі спорту, конкретизувати факти, зробити акценти на істотних деталях, виділити позитивні чи негативні наслідки.

Спеціалізовані спортивні газети використовують ще таку форму подачі інформації про спортсмена, як портрет. У західній пресі портрет навіть оформився у самостійний жанр, хоча фактично є сумішшю елементів репортажу, розслідування, інтерв'ю та аналізу. Маючи довільну форму викладу, він може змінювати обсяг від 100 рядків до цілого розвороту [1, 60].

Зважаючи на зазначені тенденції та загальне правило про одноразовий продаж новин, сучасні ЗМІ змушені шукати нові публіцистичні форми. Особливо помітна ця тенденція у спортивній журналістиці. З виникненням можливості спостерігати спортивні події наживо зникає потреба у питаннях «хто?», «що?», «де?», «коли?» і з'являється «чому?». Розв'язує таку проблему колонка. Особливого значення колонка набула саме для спортивної журналістики. Як уже зазначалось, спорт – сфера, де сухі новини втрачають інтерес з боку читача чи не найшвидше. Тож авторитетність автора для спортивних повідомлень є настільки ж важливою, як і для колумністики загалом. Не випадково майже кожен вітчизняний спортивний інтернет-ресурс має окремі блоги, а в друкованих виданнях у кожному номері колонку веде одна й та ж людина.

Прагнучи до аналітичності, журналісти часто також використовують жанр коментаря, який менше придатний для повномасштабного й різнобічного аналізу спортивних подій, але надає більше варіантів для висловлення ставлення до них, дозволяє

гостріше сформулювати проблему і авторську позицію. У коментарі зазвичай присутній аналіз в стислій формі, а на перший план виходять оцінка і прогноз. Незмінним загальним ознакою, що характеризує спортивний коментар в цілому, є об'єктивно-суб'єктивне роз'яснення сенсу, ходу і значення спортивного дійства.

З розвитком аудіовізуальних технологій, специфіка спортивного коментаря стала більш широкою: він може бути не тільки одним компонентом повідомлення (наприклад, коментар тренера команди з приводу перемоги чи програшу команди), а й бути самостійною частиною передачі, синкретизуючись з репортажем. Аудиторія не тільки хоче дізнатись про закінчення події у доко-наному стані, а й побачити її перебіг, який повинен коментувати фахівець з певного виду спорту чи журналіст із певними профе-сійними компетенціями.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гід журналіста / укладач А. Лазарева. – К., 1998. – 96 с.
2. Лаврик О. Жанрово-стильові особливості репортажу в українській спортивній пресі / О. Лаврик // Теле- та радіожурналістика : зб. наук. праць. – 2010. – Вип. 9. Ч. 1. – С. 196–201.
3. Тертычный А. Жанры периодической печати : учебное пособие / А. Тертычный. – М. : Аспект Пресс, 2000. – 296 с.

Миськів К. А.,
студентка,
Національний авіаційний
університет (м. Київ)

ТРАДИЦІЇ РАДІОПЕРЕДАЧ КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКОЇ ТЕМАТИКИ В УКРАЇНСЬКОМУ РАДІОЕФІРІ

Радіомовлення – це вид журналістики, що поширює інфор-мацію через передавання усних повідомлень в ефірі й трансляцію музичних і драматичних передач. За визначенням журналісти-кознавця І. Л. Михайлина, носієм інформації в радіожурналіс-тиці є звук, що передається на будь-які відстані і сприймається негайно, практично в момент передачі сигналу з передавального пристрою. Тому цей вид журналістики найоперативніший [4, 28].

На радіо журналісти піднімають усі теми, що стосуються суспільно-політичного життя людей. Проте не менш важливими є культурно-мистецькі програми, які не лише інформують людей, але й виконують розважальну функцію. На нашу думку, куль-